

Założenia merytoryczne dotyczące aspektu równości płci dla badaczy przygotowujących aplikacje grantowe w Programie Horyzont Europa (broszura dla badaczy)

W przypadku składania aplikacji grantowych w Programie Horyzont Europa badacze powinni zwrócić szczególną uwagę na następujące aspekty dotyczące równości płci:

- ✓ uwzględnianie aspektu równości płci jest jednym z wymogów, jakie stawia Komisja Europejska w Programie Horyzont Europa;
- ✓ w Programie Horyzont Europa włączanie wymiaru równości płci w treść badań i innowacji jest **obowiązkowe, chyba że wytyczne danego konkursu stanowią inaczej**;
- ✓ w przypadku składania wniosku grantowego w portalu Funding & Tenders, składane jest również oświadczenie dotyczące posiadania przez instytucję (Uczelnię) Planu Równości Płci. Dodatkowo instytucja (Uczelnia) potwierdza, że Plan Równości Płci jest elementem opublikowanym na stronie internetowej, a także oświadcza, że Plan Równości płci spełnia wymogi w pięciu rekomendowanych obszarach tematycznych;
- ✓ posiadanie Planu Równości płci stanowi kryterium kwalifikowalności wniosku projektowego;
- ✓ w składanym wniosku wymagane jest uwzględnienie kwestii związanych z płcią i zagadnieniem równych szans (zazwyczaj jest to część B wniosku dotyczącym metodologii badań). Uwzględnienie wymiaru płci, który stanowi integralną część badań jest brane pod uwagę **w ramach kryterium doskonałości**;

- ✓ w przypadku, gdyby autor wniosku uznał, że wymiar płci nie ma znaczenia w danym projekcie, jest zobowiązany to uzasadnić;
- ✓ w razie uzyskania przez różne wnioski takich samych wyników oceny, równowaga płci wśród naukowców będzie stanowiła kryterium w rankingu wniosków.

Przy pracy nad projektem badawczym w całym cyklu badań powinno się uwzględniać kryterium płci, w tym w szczególności w ramach:

- ustalenia celów badawczych
- formułowania pytań badawczych
- metodologii
- gromadzenia danych
- analizowania danych
- oceny i raportowania wyników.

Przydatnym narzędziem dla naukowców jest przy tym tak zwana **ocena wpływu w aspekcie płci** (ang. GIA- *Gender impact assessment*). W przypadku stosowania metod analizy płci i analizy intersekcyjnej, eksperci mogą wówczas ocenić:

- 1) ustalone cele i priorytety badawcze (ludzie, konteksty i wiedzę, które mogły zostać pominięte w projektowaniu badań),
- 2) koncepcyjne ramy badawcze i metody analityczne, które mogą podświadomie wykluczać względy płci, a także
- 3) pytania badawcze które zostały sformułowane ze szczególnym naciskiem, który może wykluczyć określone populacje.¹

¹ <http://genderedinnovations.stanford.edu/methods/impact.html> [dostęp na dzień: 17.08.2023]

Checklista dotycząca włączania płci do projektowanych badań w dziedzinie zdrowia i biomedycyny² (przykładowe pytania)

Wybór narzędzia:

- Który wymiar płci powinien być mierzony (tożsamość, normy, relacje)?
- Czy zostały wybrane narzędzia, które pozwolą uchwycić, jak normy i zachowania związane z płcią zmieniają się w czasie?
- Czy zostanie wybrane narzędzie dla każdego mierzonego wymiaru płci, czy też zostanie użyty instrument łączony?

Zastosowanie narzędzia:

- Czy kategorie tożsamości płciowej są inkluzywne i praktyczne do analizy?

Rodzaj badania:

- Jaki rodzaj badania będzie realizowany, by odnieść się do określonej hipotezy badawczej (np. badania obserwacyjne, interwencyjne)?
- Czy w próbie uwzględniono populacje zróżnicowane pod względem płci?
- Czy brane są pod uwagę czynniki takie jak wiek, wykształcenie itp.?

Protokół badania:

- W jaki sposób zostanie zagwarantowane włączenie wystarczającej liczby osób zróżnicowanych pod względem płci?
- Czy płeć została uznana za potencjalną barierę uczestnictwa w badaniu?
- Czy płeć jest oceniana w badaniu? Czy tylko uczestników, czy również badaczy?

² http://genderedinnovations.stanford.edu/methods/health_med_checklist.html [dostęp: 18.08.2023]

Analiza:

- Jeśli do określenia różnych wymiarów płci (tożsamości, ról, relacji) zostanie użytych wiele narzędzi badawczych, w jaki sposób wyniki te będą uwzględnione w analizie? Czy zmienne będą nominalne, czy ciągłe?
- Jakie techniki zostaną zastosowane w analizie w celu uwzględnienia czynników przekrojowych (takich jak np. wiek, wykształcenie)?
- Czy analizy jakościowe uwzględniają język, interakcje i tematy związane z płcią?

Źródło opracowania:

- 1) <https://eige.europa.eu/gender-mainstreaming/toolkits/gear/gender-equality-research-and-innovation> [dostęp na dzień: 17.08.2023]
- 2) <https://www.kpk.gov.pl/jak-uczestniczyc-w-he/gender/plan-rownosci-plci-gep> [dostęp na dzień: 17.08.2023]
- 3) <https://www.kpk.gov.pl/jak-uczestniczyc-w-he/gender> [dostęp na dzień: 17.08.2023]
- 4) <http://genderedinnovations.stanford.edu/methods/impact.html> [dostęp na dzień: 18.08.2023]
- 5) <http://oldbip.umlub.pl/wewnetrzne-akty-prawne/zarzadzenia-rektora-um/dokument,6125,zarzadzenie-rektora.html> - Regulamin operacyjnego Zespołu Naukowego ds. Wsparcia Przygotowania Wniosków Grantowych- Załącznik do Zarządzenia Nr 174/2020 Rektora UM w Lublinie z 6 listopada 2020r.